

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **J. Š.**, narodený X., bytom U. č.d. X., zastúpený JUDr. Bernardom Medárom, LL.D., advokátom, so sídlom Humenné, Dubová ul. č. 4, proti žalovanému: **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave**, Špitálska ul. č. 8, o dávku a príspevky v hmotnej núdzi, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. júna 2011, č.k. 1S/9/2010-72, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 17. júna 2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 17. júna 2011, č.k. 1S/9/2010-72, podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 8. januára 2010 číslo AA/2010/00021, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom z 24. novembra 2009 číslo 2009/48495/1, podľa ktorého žalobca je občanom v hmotnej núdzi, ale nespĺňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi a dávka a príspevky v hmotnej núdzi mu neboli priznané.

V odôvodnení uviedol, že žalobca 16. septembra 2009 požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné o pomoc v hmotnej núdzi. K tejto žiadosti ako spoločne posudzované osoby uviedol svoju manželku V. Š. a štyri nezaopatrené deti M. Š, M. Š., M. Š., a P. Š. V čase podania žiadosti bol zamestnaný, jeho manželka bola poberateľkou invalidného dôchodku a ako nezamestnaná bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie, syn M. bol nezamestnaný študent 2. ročníka externého štúdia Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce svätej rodiny, ktorý bol do evidencie uchádzačov o zamestnanie zapísaný 19. mája 2009 a evidencia trvá aj naďalej. Ostatné deti žalobcu M., M. a P. sú neplnoleté osoby navštevujúce školskú dochádzku, resp. materskú školu a strednú školu. Súd dospel k záveru, že žalobca

nesplňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi, aj keď je občanom v hmotnej núdzi podľa zákona č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) s nasledovným odôvodnením: "Z listinných dôkazov, ktoré sú obsahom administratívneho spisu vyplýva, že aj keby žalovaný pri posudzovaní príjmu žalobcu pre účely pomoci v hmotnej núdzi nevychádzal z jeho reálneho príjmu za príslušný mesiac september 2009, v ktorom si žalobca podal žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi. t.j. z výšky príjmu 454,79 €, ale z priemerného mesačného príjmu žalobcu za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, príjem žalobcu a jeho manželky pre účely posudzovania hmotnej núdze by bol oveľa vyšší. Aj pri takomto určení príjmu pri vypočítanej dávke podľa § 10 ods. 2 písm. d) cit. zákona vo výške 321,87 € nevznikol by žalobcovi nárok na priznanie dávky v hmotnej núdzi a príspevky. Ak by boli správne orgány vzali príjem žalobcu za predchádzajúcich 12 mesiacov, ako to namietal žalobca, bol by tento príjem oveľa vyšší a rozdiel by bol väčší ako je to teraz, pretože by bola započítaná do priemeru aj mzda za december 2008. Správne orgány vychádzali z potvrdenia za mesiace august 2008 až júl 2009 ako to vyplýva z potvrdenia o čistom príjme žalobcu z 3. septembra 2009 S.". S právnym záverom žalovaného sa súd v plnom rozsahu stotožnil, pretože zo správneho konania na oboch stupňoch vyplýva, že žalobcovi ani jemu spoločne posudzovaným osobám nevznikol nárok na aktivačný príspevok, na ochranný príspevok a zároveň, že dávka podľa ustanovenia § 10 ods. 9 citovaného zákona sa nezapočítava do dávky v hmotnej núdzi podľa § 10 ods. 2 citovaného zákona. Krajský súd zistil, že správne orgány postupovali pri posúdení žiadosti žalobcu v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o pomoci v hmotnej núdzi a ich postupom nedošlo k porušeniu zákonných práv žalobcu.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP s odôvodnením, že žalobca v konaní nebol úspešný a žalovaný zo zákona nemá nárok na ich náhradu.

Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove podal žaloba odvolanie. Namietal, že rozhodnutím žalovaného došlo k porušeniu ustanovenia § 6 zákona o hmotnej núdzi, pretože žalovaný neprihliadol na jeho ako aj manželkin priemerný mesačný príjem za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, ktorý mal žalobca vo výške 461,81 € a jeho manželka 81,67 € je to spolu 556,23 € a nie 625,78 €, ako to tvrdil prvostupňový správny orgán. Z takto vypočítaného príjmu po odpočítaní 25 % podľa § 5 ods. 4 písm. a/ a písm. d/ cit. zákona, t.j. príjem 121,1675 € na posudzovanie hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci hmotnej núdzi je vo výške 363,50 €. Tiež namietal, že bol

porušený § 10 ods. 9 a ods. 10 cit. zákona, lebo mu mal byť priznaný príspevok minimálne vo výške 17,20 € na maloleté deti M. a M., ktoré navštevujú povinnú školskú dochádzku a syna Patrika, ktorý riadne navštevuje materskú škôlku a od 1. septembra 2009 nastúpil do 1. ročníka základnej školy, t.j. spolu 51,60 €. Tiež namietal nezákonnosť rozhodnutia žalovaného v aplikácii § 12 ods. 1 a ods. 3 písm. c/ ods. 4 písm. a/ a písm. c/ cit. zákona. Tvrdil, že aktivačný príspevok vo výške 63,07 € patrí synovi M., ktorý je v evidencii uchádzačov o zamestnanie a zvyšuje si kvalifikáciu formou štúdia popri zamestnaní, zúčastňoval sa na menších obecných prácach, a aktivačný príspevok pre všetky fyzické osoby spoločne posudzované spolu vo výške 315,35 € nebol zohľadnený. Ďalej namietal, že žalovaný a ani súd prvého stupňa sa nevysporiadali s jeho námietkou, že na daný prípad neaplikoval žalovaný § 17 ods. 3 cit. zákona. Žiadal preto, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo po doplnení dokazovania rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Súčasne žiadal priznať náhradu trov konania.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že žalobca v žalobe neuviedol nové skutočnosti a dôkazy, a preto nebol dôvod na zrušenie rozhodnutia odvolacieho správneho orgánu súdom. Pri rozhodovaní o pomoci v hmotnej núdzi postupoval v súlade so zákonom, ktorého aplikácia bola v konečnom dôsledku pre žalobcu nepriaznivá. Nemožno hodnotiť postup žalovaného voči žalobcovi pri vydaní rozhodnutia ako postup úmyselný, nesprávny a nespravodlivý a ani ako diskriminujúci. Nesúhlasil s námietkou žalobcu, že súd prvého stupňa mu odňal možnosť konať pred súdom lebo neuviedol žiadny relevantný dôvod (ani na pojednávaní) v postupe súdu, ktorým by znemožnil žalobcovi realizáciu procesných práv podľa Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo (§ 10 ods. 2, § 246c ods. 1 a § 250ja OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Zo spisov vyplýva, že žalobca v žalobe a rovnako aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa poukázal na konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje porušenie zákona preskúmaného rozhodnutia žalovaného. Predovšetkým namietal, že žalovaný pri posudzovaní hmotnej núdze v rozpore s § 6 zákona o pomoci v hmotnej núdzi zisťoval len príjem za kalendárny mesiac, v ktorom podal žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi a neprihliadol na priemerný mesačný príjem získaný za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, t.j. v období od augusta 2008 do augusta 2009. Tiež namietal rozpor vo výpočte sumy nárokov v hmotnej núdzi upravených v § 10 ods. 9, ods. 10 v súvislosti s § 17 cit. zákona (dávka pre dieťa na účely zabezpečenia jeho základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi, ak toto dieťa plní povinnú školskú dochádzku) ako aj v § 12 cit. zákona (aktivačný príspevok). K týmto namietaným rozporom žalovaný síce v preskúmanom rozhodnutí zaujal svoje stanovisko ale žalobca naďalej trval na nezákonnosti rozhodnutia s tým, že v tejto časti bol ukrátený na svojom práve.

Úlohou súdu bolo preskúmať, či žalovaný pri rozhodovaní o nároku žalobcu rešpektoval hmotno-právne ako aj procesnoprávne predpisy a či v súlade s nimi vec o nároku o pomoc v hmotnej núdzi podľa zákona o pomoci v hmotnej núdzi rozhodol.

Ustanovenie § 157 ods. 2 OSP upravuje obsahové náležitosti súdneho rozhodnutia. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia je procesným právom účastníka, pretože len dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia dáva účastníkovi možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu voči ktorému chce využiť možnosť podať opravný prostriedok.

Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, i keď nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k jeho rozhodnutiu. Dôvody

musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu, nestačí len odkaz na určité časti zákonov.

Ak rozsudok súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 OSP, je nepreskúmateľný. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu porušuje právo účastníka na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom (čo zakladá vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 237 písm. f/ OSP), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

Krajský súd však pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného dôsledne nerešpektoval zásady obsahujúce požiadavku na spravodlivý súdny proces. Rozsiahle odôvodnenie rozsudku podrobne obsahuje odôvodnenie podanej žaloby, vyjadrenie žalovaného, odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu ako aj rozhodnutia žalovaného. Následne krajský súd uviedol skutočnosti, ktoré mal súd za preukázané a bez bližšieho odôvodnenia a bez právnej argumentácie v žalobe namietaných skutočností sa stotožnil s právnym záverom žalovaného.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa nie je v súlade s § 157 ods. 2 OSP, pretože je nepresvedčivý, nezrozumiteľný a pre odvolací súd nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Krajský súd svoje zistenia presvedčivo neodôvodnil, pretože z odôvodnenia rozsudku nemožno zistiť, akými úvahami sa krajský súd riadil, lebo nezaujal právne stanovisko k namietaným vyššie uvedeným skutočnostiam, ktoré podľa žalobcu spôsobili nezákonnosť rozhodnutia žalovaného.

Odvolací súd preto nedostatky v procesnom postupe súdu prvého stupňa považoval za natoľko závažné, že rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ a ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP a § 250ja ods. 3 veta druhá OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k veci týkajúcej sa § 6 zákona o hmotnej núdzi poznamenáva, že na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa zisťuje predovšetkým príjem za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o posúdenie hmotnej núdze (v danom prípade september 2009).

Správny orgán však je povinný sa oboznámiť aj s priemerným mesačným príjmom za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti t.j. za obdobie od augusta 2008 do augusta 2009 a v rozhodnutí potom zdôvodniť, prečo na tento zistený priemerný mesačný príjem pri posudzovaní hmotnej núdze neprihliadol.

Súd prvého stupňa preto v ďalšom konaní vec znova posúdi a vysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami žalobcu a vo veci znovu rozhodne s poukazom na procesné ustanovenia, aj s náležitým odôvodnením.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 3 OSP).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová